

۱۲۸۰۲۳۴

به نام خداوند جان و خرد

اوقات فراغت

لس هیوود و همکاران

ترجمه: دکتر محمد احسانی

(عضو هیأت علمی دانشگاه تربیت مدرس تهران)

اوقات فراغت (ویرایش جدید)

لس هیوود، فرانسیس کیو، پیتر براهم، جان اسپینک، جان کاپنرهاست، یان هنری
ترجمه: دکتر محمد احسانی

نوبت چاپ: چهارم - ۱۴۰۱

شمارگان: ۱۰۰ نسخه

فروخت: ۲۵۱

ناشر همکار: نشر ورزش

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۸۱۳۱-۰۹-۳

چاپ و صحافی: دیجیتال هوران

این کتاب با کاغذ حمایتی منتشر شده است.

کلیه حقوق برای ناشر محفوظ است.

قیمت: ۱۳۹۰۰ تومان

تهران، خیابان انقلاب، خیابان ۱۲ فروردین، خیابان وحدت‌نظری، پلاک ۱۰۰، طبقه ۲
۰۲۱۶۴۸۱۲۴۳ - ۵

www.bamdadketab.com

عنوان و نام پدیدآور	اوقات فراغت / نویسندهان لس هیوود... [و دیگران]؛ ترجمه محمد احسانی.
وضعیت ویراست	.۲
مشخصات نشر	تهران: بامداد کتاب، ۱۴۰۱
مشخصات ظاهری	ص:؛ مصور.
فروخت	انتشارات بامداد کتاب: ۲۵۱
شابک	۹۷۸-۹۶۴-۸۱۳۱-۰۹-۳
وضعیت فهرست‌نویسی	فیبا
داداشت	نویسندهان لس هیوود، فرانسیس کیو، پیتر براهم، جان اسپینک، جان کاپنرهاست، یان هنری.
داداشت	عنوان اصلی: Understanding leisure
موضوع	اوقات فراغت -- جنبه‌های اجتماعی
شناسه افزوده	هیوود، لس - Haywood, Les
شناسه افزوده	احسانی، محمد، ۱۳۳۳ - مترجم
ردیبندی کنگره	GV۱۷۴/۱۳۹۳ مالف
ردیبندی دیوبی	۳۰۶/۴۸۱۲
شماره کتابشناسی ملی	۳۵۲۱۴۸۵

فهرست

۶۴.....	بعد زمینه‌ای	۶.....	سخن ناشر.....
۶۶.....	ورزش‌ها.....	۷.....	مقدمه مترجم.....
۶۹.....	ماهیت ورزش.....	۸.....	پیشگفتار.....
۷۹.....	تعريف ورزش.....	۹.....	فصل ۱: ابعاد اوقات فراغت.....
۷۰.....	ابعاد رسمی و زمینه‌ای.....	۱۰.....	۱- مفاهیم ذهنی اوقات فراغت.....
۷۱.....	زمینه (محتویا).....	۱۰.....	اوقات فراغت به عنوان بازمانده وقت.....
۷۲.....	گوناگونی شکل‌های ورزش.....	۱۱.....	اوقات فراغت به عنوان فعالیت.....
۷۴.....	ویژگی‌های ساختاری انواع ورزش‌ها.....	۱۳.....	اوقات فراغت از دیدگاه عملکردی.....
۷۸.....	۱- تلاش.....	۱۴.....	اوقات فراغت از دیدگاه آزادی عمل.....
۸۱.....	۲- تحمیل شرایط بر تلاش (مبارزه).....	۲۲.....	۲- رابطه بین اوقات فراغت و بازی.....
۸۲.....	۳- پاسخ به تلاش.....	۲۳.....	کیفیات بازی.....
۸۳.....	تدارک انواع ورزش.....	۲۸.....	برآمدهای بازی.....
۸۳.....	جادبه انواع ورزش.....	۲۸.....	بازی عاملی آموزشی و بروزرسانی.....
۸۳.....	تدارک ورزش‌های مختلف.....	۲۹.....	بازی ابزاری برای ایجاد انگیزه.....
۸۸.....	هنرها.....	۳۰.....	بازی عاملی اجتماعی شدن.....
۸۸.....	هنر حیست؟.....	۳۲.....	بازی عاملی جبرانی و تشن زدا.....
۹۴.....	ساختارهای هنر.....	۳۶.....	دوگانگی بازی.....
۹۸.....	تفریحات سالیانه بیرون شهر.....	۳۹.....	۳- رابطه بین اوقات فراغت و کار.....
۹۹.....	انگارش‌های بیرون شهر.....	۴۰.....	اوقات فراغت، پیامد صنعت.....
۱۰۳.....	تفریحات مبتنی بر تقاضا و منابع.....	۴۱.....	زمان.....
۱۰۵.....	تفریحات فعل و غیر فعل.....	۴۱.....	فضا.....
۱۰۸.....	تدارک برای تفریحات بیرون شهری.....	۴۲.....	انضباط.....
۱۱۲.....	موضوعات.....	۴۳.....	نقسیم کار.....
۱۱۲.....	افزایش استفاده‌های تفریحی.....	۴۴.....	کار و اوقات فراغت.....
۱۱۳.....	افزایش کاربردهای صنعتی.....	۴۸.....	اوقات فراغت - همبستگی‌های منفرد کار.....
۱۱۴.....	دسترسی و دسترس پذیری.....	۵۲.....	اوقات فراغت، کار و بیکاری.....
۱۱۵.....	برخورددهای بین افراد.....	۵۳.....	آیا بیکاری اوقات فراغت به شمار می‌آید؟.....
۱۱۶.....	سیاست‌های کشاورزی.....	۵۴.....	آیا اوقات فراغت می‌تواند جانشین کار شود؟.....
۱۱۸.....	نتیجه‌گیری.....	۵۹.....	فصل دوم: فعالیت‌های اوقات فراغت.....
۱۲۰.....	سرگرمی‌ها، هنرهای دستی.....	۶۰.....	بعد رسمی.....

۱۹۴	فعالیت	۱۲۰	ماهیت سرگرمی ها
۱۹۵	ورزش های مبتنی بر جنسیت	۱۲۰	سرگرمی ها
۱۹۷	۳ - خانواده	۱۲۱	هنرهای دستی
۲۰۱	۴ - سن	۱۲۶	آموزش
۲۰۱	جوانان و اوقات فراغت	۱۲۸	ملاحظاتی در مورد مشارکت
۲۰۶	ساختار اجتماعی کهنسالی	۱۳۱	موضوعات سیاستگذاری
۲۱۰	افراد کهنسال	۱۳۱	بخش دولتی
۲۱۲	۵ - قومیت	۱۳۲	بخش تجاری
۲۱۵	۶ - معلولیت	۱۳۵	گردشگری
۲۱۷	دستیابی ذهنی (ادرائی)	۱۳۶	گردشگری تعریف شده
۲۱۷	دستیابی فیزیکی	۱۴۰	ماهیت گردشگری
۲۱۸	دستیابی از نظر مالی	۱۴۱	گردشگر
۲۱۸	در دسترس بودن	۱۴۵	صنعت گردشگری
۲۲۰	درک مفاهیم داده ها	۱۵۰	پرسش ها و تمرین ها
۲۲۱	۱ - فرصت ها و محدودیت ها	۱۵۲	صرف
۲۲۱	۲ - موارد استثنایی «قاعده» یا «قانون»	۱۵۹	سرگرمی ها
۲۲۲	۳ - تغییر تدریجی	۱۶۰	پرسش ها و تمرین ها
۲۲۳	۴ - طبقات اجتماعی	۱۶۴	کالاهای و شیوه های زندگی
۲۲۳	۵ - فعالیتهای اوقات فراغت	۱۶۸	خرید به عنوان نوعی فعالیت اوقات فراغت
۲۲۵	فصل چهارم: فضاهای ویژه اوقات فراغت	۱۶۹	مسابقات، بازی های برد و باختی
۲۲۵	۱ - فرصت و فعالیت اوقات فراغت	۱۷۰	۱ - شرط بندی (داوری و شانس)
۲۲۷	۲ - فرایندهای کاربری	۱۷۰	۲ - شرط بندی (به شکل کاملاً شناسی)
۲۳۱	۳ - انگاره های اوقات فراغت	۱۷۳	بازی های ماشینی
۲۳۹	۴ - موضوعات مربوط	۱۷۷	فصل سوم: شرکت کنندگان در اوقات فراغت
۲۴۳	فصل پنجم: تدارک و فراهم آوردن اوقات فراغت	۱۷۸	چهار پیشنهاد در مورد شرکت در اوقات فراغت
۲۴۳	آزادی ها و محدودیت ها	۱۷۸	تقسیمات اجتماعی و مشارکت در اوقات فراغت
۲۴۳	۱ - بخش دولتی	۱۸۴	
۲۴۴	۲ - بخش تجاری	۱۸۵	- طبقه اجتماعی
۲۴۴	۳ - بخش داوطلب	۱۹۰	- جنس
۲۴۵	زمینه تاریخی	۱۹۲	وقت
		۱۹۳	فضا

تدارک فرصت‌های اوقات فراغت در بریتانیا	۳۲۹
کنونی	۲۶۶
۱ - بخش تجاری	۲۶۶
الف) منافع شرکت‌های چند ملیتی	۲۶۶
ب) تراکم بازار	۲۷۱
پ) یکپارچگی رو به بالا (عمودی)	۲۷۱
ت) اهمیت گردشگری	۲۷۲
۲- بخش داوطلب	۲۷۳
۳- بخش دولتی	۲۷۹
الف) شورای ورزش و سیاست‌های آن	۲۸۰
ب) شورای هنر و سیاست‌های هنری	۲۸۵
ث) دولت محلی	۲۹۴
نتیجه گیری	۲۹۷
فصل ششم: آینده اوقات فراغت	۲۹۹
چشم انداز آینده	۳۰۲
آیا در آیینه گذشته به آینده می‌نگریم؟	۳۰۳
پیشگویی دگرگونی‌ها	۳۰۴
الف) دگرگونی‌های جمعیت شناختی	۳۱۲
ب) دگرگونی‌های اقتصادی	۳۱۳
پ) دگرگونی‌های سیاسی	۳۱۳
ت) دگرگونی‌های فرهنگی	۳۱۳
ث) دگرگونی‌های بوم شناختی	۳۱۳
ج) دگرگونی‌های فن آوری	۳۱۲
۴- فرضیه پردازی دگرگونی‌ها	۳۱۷
نتیجه گیری	۳۲۰
فصل هفتم: اوقات فراغت و نظریه اجتماعی	۳۲۳
کنش (عمل): اوقات فراغت به عنوان آزادی	۳۲۷
منابع	۳۸۷
ساختار: اوقات فراغت به عنوان ابزار	۳۲۹
کنش (عمل)	۳۲۲
ساختار	۳۲۲
اوقات فراغت به عنوان آزادی و تسلط	۳۲۲
چشم اندازهای کنونی	۳۲۴
۱- جامعه نمادین	۳۲۴
پیکره‌بندی‌ها	۳۲۵
فرایند متعدد سازی	۳۴۰
۲- بررسی‌های فرهنگی	۳۴۶
مکتب فرانکفورت	۳۴۸
مرکز مطالعات فرهنگی بیرمنگام	۳۴۹
نظریه‌های بوردیو	۳۵۰
۳- مطالعات فمینیستی	۳۵۶
فمینیسم لیبرال	۳۶۰
فمینیسم بنیادگرای	۳۶۲
مارکسیست فمینیسم	۳۶۳
زنان، کار و اوقات فراغت	۳۶۵
و ناشر حمیت و تسلط	۳۶۸
۴- پس‌نماییسم	۳۷۳
تغیرات دوره پس از مدرنیسم	۳۷۳
نتیجه گیری	۳۷۹
نمایه	۳۸۳
منابع	۳۸۷

سخن ناشر

سپاس خداوندگار جهان و درود و سلام بر رسول آخرش.

اوقات فراغت به عنوان اوقات غیر موظف در نظر گرفته می شود، یعنی اوقات اختیاری که پس از اوقات کاری و انجام امور مربوط به امرار معاش باقی می مانند و شخص می تواند با آزادی نسبی به هر شکلی که دوست دارد صرف کند.

این نگرش به اوقات فراغت، یکی از جنبه های شاخص جوامع صنعتی است که کار به شکل غالب غالب زندگی روزمره هر آنقدر و بجز تام شنوند زندگی حکم فرماست. با توجه به اهمیت اوقات فراغت، تاکنون مقالات و کتاب های فراوانی از دانشمندان این رشته منتشر شده است که در دانشگاه های سراسر دنیا تدریس می شود.

کتاب حاضر به عنوان یک کتاب درسی برای دانشجویان دوره های کارشناسی و کارشناسی ارشد رشته تربیت بدنی، رشته های جوانگردی در دانشگاه ها و مراکز آموزش عالی تدریس می شود.

اکنون این انتشارات به عنوان یکی از فعالان عرصه نشر ورزشی کشور در امر پژوهش، برنامه ریزی و تولید کتاب های تحصیلات تكمیلی رشته تربیت بدنی نقش بسیار مهمی دارد و بر اساس برنامه های کاری خود، تلاش کرده است با رویکردهای مختلف که بیشتر انتشار و چاپ کتاب است، منابع علمی جدید را در اختیار خوانندگان قرار دهد.

امید است با انتشار جدیدترین کتاب های ورزشی و تربیت بدنی روز دنیا بتوانیم گامی مؤثر در راه گسترش ورزش برداریم.

تا چه در نظر آید و مقبول افتاد

تابستان ۱۳۹۳

مقدمه مترجم

تحولات شگفت‌آوری که هر لحظه در جهان کنونی به وقوع می‌پیوندد، موجب بروز تغییرات همه جانبه‌ای در عرصه فعالیت‌های جوامع بشری شده است. تاثیرات عمیقی که این دگرگونی‌ها در زمینه‌های مختلف فرهنگی، اقتصادی، سیاسی و... کار و اوقات فراغت بر جای نهاده است، شخص را متوجه پیچیدگی‌هایی می‌سازد که روابط انسانی را در بر گرفته است. پیامد این توجه تغییر در دیدگاه‌ها و نگرش نسبت به عرصه‌های مزبور را ناگزیر می‌کند.

در کشورهای توسعه‌یافته تجدیدنظر و تغییر نگرش نسبت به موارد یادشده تا حدی که در برنامه‌ریزی‌های خرد و کلان تاثیر بگذارد، کاملاً مشاهده می‌شود و مردم به طور گسترده‌ای به اهمیت آن پی برده‌اند و در زندگی روزانه خود آن را منظور می‌دارند. ولی در کشورهای در حال توسعه بنا بر دلایل گوناگون دیدگاه‌های سنتی همچنان غالب است به طوری که بر اهمیت واقعی آن به عمل یا سهو چشم پوشی می‌شود.

هدف از ترجمه کتاب حاضر تلاشی است برای بیان اهمیتی که گذران اوقات فراغت در زندگی بشر امروز دارد.

از آنجا که مترجم خود مدت‌ها در جوامع غربی به زندگی و تحصیل پرداخته، با انتخاب این کتاب هدفی را دنبال می‌کند تا شناخت و نگرش جوامع غربی را نسبت به اهمیت گذران اوقات فراغت نشان دهد و ضمن آشنا نمودن خواننده با بررسی‌ها و مباحث نظری مربوط به این موضوع، دستاوردهای عملی آن در زندگی افراد آن جوامع، با توصل به درک صحیح مطلب و عنایت به فرهنگ و آداب و رسوم ایرانیان و محمل‌های مناسبی که در این خصوص وجود دارد، به چگونگی گذران این اوقات برای خود و فرزندان با بصیرتی دیگر در پی یافتن راه‌های ثمریخشن و شدنی دستیابی به فراغتی همراه با پویایی، نشاط و تندرنستی... پیردادزد.

برای اطلاع خوانندگان و حفظ اصول امانت‌داری، لازم است گفته شود، که در مجموع چند صفحه‌ای از اصل کتاب که با فرهنگ ما سازگاری نداشت حذف شده است، که البته هیچ لطمehای به اصل مطلب نمی‌زند.

محمد احسانی

تابستان ۱۳۹۳

پیشگفتار

اوقات فراغت برای بسیاری از افراد، رو به افزایش است. همان‌طور که شرکت در فعالیت‌های تفریحی در حال فرونی است. برای بسیاری از مردم هفته‌های کاری کوتاه‌تر شده، مدت تعطیلات افزایش یافته، و دوره‌های بازنشستگی طولانی‌تر شده است. برای عده‌ای دیگر تقاضای کار بیشتر وجود دارد و برخی افراد ترجیح می‌دهند که بیشتر کار کنند، برای نمونه اضافه کاری می‌کنند یا کار دومی بر می‌گزینند و در اندیشه داشتن اوقات فراغت بیشتر نیستند.

در این کتاب هدف آن است که دورنمایی در مورد اوقات فراغت در اختیار خواننده قرار دهد و چارچوبی فراهم آورد که در محدوده آن بتواند موضوعات کلیدی را بررسی کند. برای رسیدن به این مقصود، با فرض اینکه خواننده‌گان به شکل گسترده به مطالعاتی که به صورت دانشگاهی درباره اوقات فراغت انجام گرفته دسترسی ندارند، کوشیده‌ایم مطلب را به شکل ساده و بی‌پیرایه و بدون اصطلاحات فنی عرضه داریم. تمربیتات و موضوعات بحث که در پایان هر فصل ارایه شده است خواننده را به ارتباط دادن موضوعات کلی مطرح شده در متن کتاب و موارد بی‌شمار فعالیت‌های واقعی و حقیقی اوقات فراغت فرا می‌خواند. این کتاب به هفت فصل تقسیم شده است. در نخستین فصل کارآیی رئوس انگارش‌های گوناگون و ابعاد اوقات فراغت طرح و ارزیابی می‌شود و از این رهگذر رابطه اوقات فراغت با بازی و کار بررسی می‌گردد.

فصل ۲ به تفاوت‌های بین فعالیت‌های سنتی که برچسب اوقات فراغت بر خود دارند می‌پردازد و نوعی نمونه‌شناسی برای شناسایی به دست می‌دهد.

فصل ۳ چارچوبی برای کاوش دامنه موقعیت‌های موجود برای شرکت کنندگان در فعالیت‌های اوقات فراغت به دست می‌دهد.

فصل ۴ به تحلیل بعد فضایی اوقات فراغت پرداخته است. قیمت‌های نسبی زمین تاثیر عمده‌ای بر محل ایجاد تسهیلات ویژه اوقات فراغت و نوع فعالیت‌هایی که می‌توان در این محلها ایجاد کرد، دارد.

در فصل ۵ روابط پیچیده و در حال تغییر بین بخش‌های تجاری، دامطلبانه و عمومی و ایجاد تسهیلات ویژه اوقات فراغت بررسی شده است.

فصل ۶ به بررسی راه‌هایی پرداخته که از رهگذر آنها تغییرات اجتماعی- اقتصادی معاصر ممکن است بر اوقات فراغت تاثیری بگذارد.

سرانجام فصل ۷ خواننده را به تعیین سودمندی معیارها و موازن گسترده تئوری‌های اجتماعی کنونی برای درک اوقات فراغت فرا می‌خواند.

این چشم‌اندازها به تحلیل تجربیات و مفاهیم در محدوده فعالیت‌های اوقات فراغت خاص نظر دارد و در عین حال گوش جسمی به تاثیر زمینه‌های اجتماعی شناخته است. در بخش اختصاصی این کتاب، این مساله جایگاه کافونی دارد. شناخت اوقات فراغت مستلزم شناخت حالت اختصاصی این جنبه از زندگی اجتماعی است. اما شناخت اوقات فراغت متضمن درک این مطلب است که اوقات فراغت یکی از لایه‌های وابسته به خود و مجازی زندگی نیست. فهم موضوع در رابطه با زندگی فرهنگی و اجتماعی که اوقات فراغت فقط بخشی از آن را تشکیل می‌دهد امکان‌پذیر است. این بررسی برآمد کار دسته جمعی شش پژوهشگر بوده و حاصل همیاری افرادی است که در زمینه‌های مختلف علمی عقاید گوناگون داشته‌اند. این بررسی فرآگرد آموزشی ارزشمندی است که میزان درک ما از اوقات فراغت را بالا می‌برد و ما را به آموزش و پژوهش بیشتر در این زمینه وابی دارد.